

บทบัญญัติวินัยของลูกจ้างกรุงเทพมหานคร

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๓ วินัยและการรักษาวินัย ได้บัญญัติเกี่ยวกับวินัยให้ลูกจ้างยึดถือเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติในการควบคุมความประพฤติดังนี้

ข้อ ๑๙ (๑)

“ลูกจ้างต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ”

ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ ผู้ซึ่งเป็นลูกจ้างกรุงเทพมหานครจึงจำเป็นต้องเป็นผู้เลื่อมใสและสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วยความบริสุทธิ์ใจ

การสนับสนุน ได้แก่ การส่งเสริม เสริมสร้าง หรือไม่คัดค้าน

การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานไม่สนับสนุนการปกครองระบอบดังกล่าว ได้แก่ การกระทำในทางคัดค้าน ต่อต้าน หรือเป็นปรปักษ์

ข้อ ๑๙ (๒)

“ลูกจ้างต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม ห้ามมิให้อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

เรื่องเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อลูกจ้างกรุงเทพมหานคร และความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการเป็นความผิดที่ร้ายแรงที่สุด ผู้ทำผิดวินัยฐานนี้เป็นที่ชิงชังรังเกียจของสังคมทุกวงการ มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดเป็นความผิดร้ายแรงซึ่งควรลงโทษถึงไล่ออกจากราชการ และกฎหมายบัญญัติไม่ให้กลับเข้ารับราชการอีกด้วย

ข้อ ๑๙ (๒) วรรคหนึ่ง เรื่องความไม่ซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม ที่จะเป็นความผิดวินัย ตามข้อ ๑๙ (๒) วรรคหนึ่ง นี้จะต้องเป็นเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ราชการเท่านั้น การไม่ซื่อสัตย์สุจริต และเที่ยงธรรมในเรื่องที่มีใช้ราชการหรือไม่มีหน้าที่ราชการ จะนำมาปรับบทเป็นความผิดวินัยตามข้อ ๑๙ (๒) วรรคหนึ่ง หาได้ไม่

“หน้าที่ราชการ” ตามข้อ ๑๙ (๒) นี้ หมายความว่าเฉพาะหน้าที่ที่เป็นเรื่องราชการโดยตรงเท่านั้น ซึ่งหมายถึง ราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

กิจการสวัสดิการที่จัดทำหรือจัดตั้งขึ้นเป็นการภายในในส่วนราชการนอกเหนือจากสวัสดิการที่ทางราชการจัดให้แก่ข้าราชการ เช่น การจัดหาเงินกองทุนให้ข้าราชการกู้ยืม การจำหน่ายสินค้าและอาหาร การฌาปนกิจ ตลอดจนสหกรณ์ออมทรัพย์เหล่านี้โดยลักษณะของกิจการไม่ใช่เป็นเรื่องราชการ

/- โดยตรง...

โดยตรง แต่กิจการเชิงสวัสดิการบางอย่างมีกฎหมายบัญญัติให้ถือเป็นราชการ เช่น กิจการฅาปนกิจ สงเคราะห์ของส่วนราชการที่จัดระเบียบตามพระราชบัญญัติการฅาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๑๗

ลูกจ้างผู้ใดมีหน้าที่ราชการในเรื่องใด ควรพิจารณาจากข้อมูลดังนี้

๑. กฎหมายหรือระเบียบ ในกรณีที่ราชการเรื่องใดมีกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นเจ้าพนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในเรื่องใด ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นก็มีหน้าที่ราชการตามกฎหมายหรือระเบียบนั้น เช่น ข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใด เป็นผู้มื่ออำนาจหน้าที่สั่งซื้อ สั่งจ้าง ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นก็มีหน้าที่ราชการตามข้อบัญญัตินั้น

๒. มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่ง ตลอดจนลักษณะงานที่ปฏิบัติไว้เป็นกรอบกว้างๆ

๓. การมอบหมายของผู้บังคับบัญชา อาจเป็นการมอบหมายงานอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ให้ปฏิบัติภายในกรอบหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งตามมาตรฐานกำหนด ตำแหน่งหรือมอบหมายงานอื่นที่อยู่ภายในขอบอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาอีกก็ได้

๔. พฤติษัทางปฏิบัติ พิจารณาจากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่ปรากฏเป็นเรื่องๆ ไป ว่าตามพฤติษัเพียงพอที่จะถือว่าผู้นั้นมีหน้าที่ราชการในเรื่องนั้นได้หรือไม่

ตัวอย่างการมีหน้าที่โดยพฤติษั

เจ้าหน้าที่การเงินซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับเงิน งบประมาณได้ผูกพันตนรับเงินฝากเงินนอกงบประมาณที่มีใ้ได้อยู่ในหน้าที่ของตน โดยลงลายมือชื่อรับ ฝากเงินนั้นไว้อย่างเป็นทางการในด้านหลังคูลบับใบเสร็จรับเงิน ถือได้ว่าผู้นั้นมีหน้าที่ราชการในเรื่องเงิน จำนวนที่ได้รับไว้วันนั้น

ชื่อสัตย์ หมายความว่า ประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและ ไม่หลอกลวง

สุจริต หมายความว่า ความประพฤติชอบ

เที่ยงธรรม หมายความว่า ตั้งตรงด้วยความเป็นธรรม

ข้อ ๑๙ (๒) วรรคสอง

“ห้ามมิให้อาศัษหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัษอำนาจหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าจะโดยทางตรง หรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น”

องค์ประกอบความผิด มี ๒ ประการ คือ

๑. มีอำนาจหน้าที่ราชการ คือ เป็นผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ราชการ

๒. ทำการหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นโดยอาศัษหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัษอำนาจ หน้าที่นั้น ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

ประโยชน์ หมายถึง สิ่งที่ได้รับอันเป็นคุณแก่ผู้ได้รับ ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อย่างอื่นที่มีไชทรัพย์สิน เช่น การได้รับบริการ เป็นต้น

/- การหา...

การหาประโยชน์ที่จะเป็นความผิดนี้จะต้องมีการอาศัยหรือให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการไปใช้หาประโยชน์ด้วย การหาประโยชน์กับอำนาจหน้าที่ต้องมีส่วนสัมพันธ์กัน แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นการหาประโยชน์ด้วยการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ

ข้อ ๑๙ (๒) วรรคสาม

“การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

องค์ประกอบความผิด มี ๓ ประการ คือ

๑. มีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติ ข้อนี้เช่นเดียวกับที่กล่าวแล้วในวรรคหนึ่ง การมีสิทธิกับการมีหน้าที่ ต้องแยกต่างหากจากกัน เช่น ลูกจ้างมีสิทธิขอเบิกเงินสวัสดิการจากทางราชการ ไม่ถือเป็นหน้าที่ราชการ

๒. ได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ การปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่รวมถึงการปฏิบัติในการใช้สิทธิขอเบิกจ่ายเงินที่ทางราชการให้สิทธิเบิกได้ เช่น เงินค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการ หรือเงินสวัสดิการต่างๆ

ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หมายถึง มีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติ แต่ไม่ปฏิบัติหรือดเว้นไม่กระทำการตามหน้าที่โดยจงใจ หรือเจตนาไม่ปฏิบัติ ไม่ใช่เป็นเรื่องพลั้งเผลอ หลงลืม หรือเข้าใจผิด

มิชอบ หมายถึง ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ คำสั่งของผู้บังคับบัญชา มติคณะรัฐมนตรี แบบธรรมเนียมของทางราชการ หรือตามทำนองคลองธรรม คือ ไม่เป็นไปตามทางที่ถูกที่ควร

การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ หมายความว่ารวมถึง การเรียกค่าตอบแทนโดยมิชอบในการปฏิบัติ หรือเพื่อจะปฏิบัติหน้าที่ราชการแม้เนื้อหากการปฏิบัติหน้าที่ที่จะเป็นไปโดยถูกต้อง

๓. เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้

ประโยชน์ ความหมายเช่นเดียวกับที่กล่าวแล้วในวรรคสอง

ประโยชน์ที่มีควรได้ หมายถึง ประโยชน์ที่ไม่มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะได้รับ

ข้อ ๑๙ (๓) ลูกจ้างต้องสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล และต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ และมติคณะรัฐมนตรีให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความอุตสาหะ เอาใจใส่และระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ

การประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ และมติคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

บทบัญญัติวินัยตามข้อ ๑๙ (๓) วรรคหนึ่งนี้ เน้นถึงการปฏิบัติหน้าที่ราชการว่า ต้องสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลและต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการ สำหรับนโยบายของรัฐบาลนั้น หมายความว่า นโยบายของรัฐบาลแถลงต่อรัฐสภา และหมายความรวมถึง นโยบายที่รัฐบาลมอบหมายเป็นกรณีพิเศษให้ส่วนราชการ จัดส่วนราชการหนึ่งรับผิดชอบหรือกำหนดโครงการขึ้นใหม่ให้ปฏิบัติเป็นการเร่งด่วน หรือเป็นนโยบายเฉพาะกิจ ทั้งนี้โดยค้ำประกันว่าจะต้อง ไม่ทำให้ราชการบังเกิดความเสียหาย นอกจากนโยบายของรัฐบาลแล้ว ยังต้องพิจารณาว่าการปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้นมีกฎหมาย ระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้อย่างไรบ้าง จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้นโดยเคร่งครัด

ตามข้อ ๑๙ (๓) วรรคสอง ได้บัญญัติถึงการประมาทเลินเล่อในหน้าที่ ราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ หมายถึง ไม่รอบคอบ ขาดความระมัดระวัง พลังผลอ หลงลืม ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือในเรื่องที่มีหน้าที่ราชการจะต้องปฏิบัติ โดยไม่มีเจตนาที่จะให้เกิดความเสียหาย การประมาทเลินเล่อนี้มีได้ทั้งลักษณะที่เป็นการกระทำ และละเว้น การกระทำและเป็นความผิดวินัยทั้งร้ายแรงและไม่ร้ายแรง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผลของความเสียหายที่ทางราชการได้รับ

ส่วนการกระทำอย่างไรจึงเรียกว่า “จงใจ” นั้น ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้ให้ความหมายไว้ แต่เป็นที่เข้าใจว่านอกจากจะมีความหมายทำนองเดียวกับคำว่า “จงใจ” ในกฎหมายแพ่ง หรือคำว่า “เจตนา” ในกฎหมายอาญา กล่าวคือ เป็นการกระทำใดโดยผู้กระทำรู้สำนึกในการกระทำ และประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น ยังมีความหมายกว้างไปกว่านั้นอีก คือ แม้การไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ หรือมติคณะรัฐมนตรีนั้นจะไม่ได้มุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ หรือไม่อาจเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นว่าจะเสียหายแก่ราชการ ได้ก็ตาม ถ้าการกระทำนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแล้ว ก็เป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรง ตามข้อ ๑๙ (๓) วรรคสอง

ความเสียหาย หมายความว่ารวมถึง ความเสียหายเกี่ยวกับทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งสามารถคิดคำนวณออกมาเป็นจำนวนเงินได้ หรืออาจเป็นความเสียหายแก่ภาพลักษณ์ชื่อเสียงของทางราชการหรือเสียหายในด้านความเชื่อถือที่ประชาชนมีต่อทางราชการก็ได้

เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงหรือไม่ มีแนวทางพิจารณา ดังนี้

๑. ความเสียหายที่เป็นตัวเงินหรือตีราคาเป็นเงินได้ คำนึงถึงความมากน้อยตามค่าของเงินเป็นสำคัญ เช่น เสียหาย ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เห็นได้ว่าเสียหายร้ายแรง ทั้งนี้ไม่มีข้อกำหนดตายตัวว่าจำนวนเท่าใดจึงถือเป็นความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรง ทั้งนี้ เป็นดุลยพินิจของผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาตามควรแก่กรณี

๒. ความเสียหายที่ไม่อาจตีเป็นเงินได้ เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยคำนึงถึงว่าเป็นกรณีที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์ส่วนรวมของทางราชการ หรือต่อการบริหารราชการอย่างร้ายแรงหรือไม่ เช่น

เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ใช้จ่ายเงินโดยไม่มีหลักฐานการรับจ่ายและบัญชีการเงินก็ไม่ทำให้เป็นปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าเงินของทางราชการได้ ขาดหายไปหรือไม่ กรณีเช่นนี้ถือได้ว่า เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เสียหายแก่ระบบการเงินและบัญชีของทางราชการอย่างร้ายแรง

บทบัญญัติวินัยของลูกจ้างกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ข้อ ๑๙ (๔)

“ลูกจ้างต้องถือว่าเป็นหน้าที่พิเศษที่จะสนใจและรับทราบเหตุการณ์เคลื่อนไหวอันอาจเป็นภัยอันตรายต่อประเทศชาติ และต้องป้องกันภัยอันตรายซึ่งจะบังเกิดแก่ประเทศชาติจนเต็มความสามารถ”

บทบัญญัติวินัยตามข้อ ๑๙ (๔) นี้ เป็นการกำหนดหน้าที่พิเศษให้ลูกจ้างกรุงเทพมหานครทุกคนไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งใดถือปฏิบัตินอกเหนือจากหน้าที่ตามปกติ

ข้อ ๑๙ (๕)

“ลูกจ้างต้องรักษาความลับของทางราชการ การเปิดเผยความลับของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

ความลับของทางราชการ เป็นที่เข้าใจว่า หมายถึง สิ่งที่ไม่พึงเปิดเผย ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดชั้นความลับของทางราชการไว้ ๓ ชั้น คือ ลับ ลับมาก และลับที่สุด

ลูกจ้างผู้ใดได้ทราบความลับของทางราชการ ไม่ว่าจะเป็นการทราบมาโดยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน หรือโดยทางอื่นใด และไม่ว่าผู้นั้นจะมีหรือไม่มีหน้าที่ราชการเกี่ยวกับเรื่องนั้นก็ตาม ผู้นั้นต้องรักษาความลับนั้นไว้โดยไม่เปิดเผยให้ผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบ

ข้อ ๑๙ (๕) วรรคสอง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

องค์ประกอบความผิดมี ๒ ประการ คือ

๑. เปิดเผยความลับของทางราชการ ให้แก่ผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบ โดยเจตนาเปิดเผยทั้งที่รู้อยู่แล้วว่าเป็นความลับ

๒. อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ข้อนี้หมายถึงว่าได้มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ราชการอย่างร้ายแรง และความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลโดยตรงมาจากเหตุที่ได้มีการเปิดเผยความลับ นั้น

ข้อ ๑๙ (๖)

“ลูกจ้างต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ห้ามขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง

การขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

ข้อ ๑๙ (๖) วรรคหนึ่ง ความผิดฐานขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

องค์ประกอบความผิดมี ๓ ประการ คือ

๑. มีคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

คำสั่ง หมายถึง ข้อความหรือถ้อยคำที่บอกให้ทำหรือให้ปฏิบัติ คำสั่งในที่นี้ ไม่จำเป็นต้องสั่งตามหนังสือเสมอไป อาจเป็นการสั่งด้วยวาจา หรือด้วยวิธีการอื่นใดก็ได้

ผู้บังคับบัญชา หมายถึง ผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย คือ ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นผู้บังคับบัญชาลูกจ้างในหน่วยงานหรือส่วนราชการ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย หรือมอบอำนาจจากผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ให้เป็นผู้บังคับบัญชาลูกจ้างในหน่วยงานหรือส่วนราชการ ทั้งนี้จะต้องเป็นการมอบหมาย หรือมอบอำนาจที่มีกฎหมายบัญญัติให้มอบได้

๒. ต้องเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ

หมายถึง เป็นการสั่งของผู้บังคับบัญชาภายในขอบอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน และไม่ใช่เป็นการสั่งให้กระทำผิดกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ

๓. ต้องเป็นการสั่งให้ปฏิบัติราชการ

หมายถึง ต้องเป็นการสั่งให้ปฏิบัติงานที่เป็นเรื่องราชการตามหน้าที่หรือตามที่ได้รับมอบหมาย การสั่งให้กระทำการหรือปฏิบัติบางอย่าง แม้เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับราชการแต่อาจไม่มีลักษณะเป็นการสั่งให้ปฏิบัติราชการก็ได้ เช่น การสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาชดใช้ค่าเสียหายหรือทำสัญญา รับสภาพหนี้ในมูลละเมิด ไม่มีลักษณะเป็นการสั่งให้ปฏิบัติราชการหรือมอบหมายงานให้ปฏิบัติ

๔. ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

หมายถึง เป็นการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา โดยเจตนาขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง กรณีที่ไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งเพราะพลั้งเผลอ หลงลืม สำคัญผิด หรือมีเหตุอื่นใดขัดขวาง ทำให้ไม่อาจปฏิบัติได้ ยังไม่เข้าองค์ประกอบนี้

ข้อ ๑๙ (๒) วรรคหนึ่ง มีกรณีอาจเสนอให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งได้ ดังนี้

๑. เฉพาะกรณีที่เห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการ หรือเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการ

๒. ต้องเสนอความเห็นเป็นหนังสือให้ทบทวนคำสั่งทันทีที่ได้ทราบคำสั่ง

๓. ถ้าผู้บังคับบัญชายืนยันคำสั่งเดิม ก็ต้องปฏิบัติตาม

ข้อ ๑๙ (๑๒) วรรคสอง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

หมายถึง ได้มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ราชการอย่างร้ายแรง และความเสียหายที่เกิดขึ้น เป็นผลโดยตรงมาจากเหตุที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

บทบัญญัติวินัยของลูกจ้างกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ข้อ ๑๙ (๙)

“ลูกจ้างต้องถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ”

ระเบียบ หมายถึง แบบแผนที่วางไว้เป็นแนวปฏิบัติหรือดำเนินการ หรือบรรดาข้อความที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ได้วางไว้โดยจะอาศัยอำนาจของกฎหมายหรือไม่ก็ได้ เพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติงานประจำ

แบบธรรมเนียมของทางราชการ หมายถึง แบบประเพณี แบบแผน แบบอย่างที่ได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาของทางราชการ ซึ่งอาจจะไม่มีกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ ๑๙ (๑๐)

“ลูกจ้างต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้

การละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

ข้อ ๑๙ (๑๐) วรรคหนึ่ง ความผิดฐานไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการหรือละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ

ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ หมายถึง ต้องอุทิศหรือสละเวลาทั้งหมดปฏิบัติราชการตามที่ทางราชการต้องการ รวมทั้งเวลานอกเหนือจากเวลาปฏิบัติราชการตามปกติในกรณีทางราชการมีงานเร่งด่วนที่จำเป็นจะต้องใช้ข้าราชการปฏิบัตินอกเวลา

ละทิ้งหน้าที่ราชการ หมายถึง ไม่อยู่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ซึ่งได้แก่ การไม่มายังสถานที่ราชการเพื่อปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือเพื่อให้ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานให้ปฏิบัติ รวมทั้งการมายังสถานที่ราชการแล้วไม่อยู่ปฏิบัติงาน

ทอดทิ้งหน้าที่ราชการ หมายถึง มาอยู่ในสถานที่ราชการแต่ไม่สนใจเอาเป็นธุระไม่เอาใจใส่ เช่น มาลงชื่อปฏิบัติงานแล้วยังอยู่ในบริเวณที่ทำงาน แต่ไม่สนใจเอาเป็นธุระใช้เวลานั้นหุ้มทำงานในหน้าที่ของตนให้เรียบร้อยหรือเสร็จไปตามที่ควรจะทำ ปล่อยให้งานค้างค้ำ

ข้อ ๑๙ (๑๐) วรรคสอง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงมี ๒ ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ ๑ ความผิดฐานละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการเกิดความเสียหาย

องค์ประกอบความผิดมี ๓ ประการ คือ

๑. เป็นการละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ

๒. โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร พิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป ว่าพฤติการณ์ของการละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการนั้น มีสาเหตุอย่างไร และเป็นสาเหตุที่มีเหตุผลความจำเป็นถึงขนาดที่จะต้องกระทำผิดหรือไม่ เหตุผลเกี่ยวกับเรื่องธุระส่วนตัวโดยปกติแล้วไม่อาจรับฟังได้

๓. เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หมายถึง ได้มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ราชการอย่างร้ายแรงและความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลโดยตรงมาจากเหตุที่ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการนั้น

ลักษณะที่ ๒ ความผิดฐานละทิ้งหน้าที่ราชการเป็นเวลานาน

องค์ประกอบความผิดมี ๒ ประการ คือ

๑. ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลานานกว่า ๑๕ วัน

หมายถึง การละทิ้งหน้าที่ราชการต่อเนื่องโดยไม่ได้มาหรือไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการเลยเป็นเวลานานกว่า ๑๕ วัน เช่น ตั้งแต่ ๑๖ วันขึ้นไป

การมาลงชื่อลงเวลาเพื่อที่จะให้เป็นหลักฐานว่า ได้มาปฏิบัติราชการและละทิ้งหน้าที่ไปโดยไม่ได้ปฏิบัติราชการเลยทั้งวัน ถือได้ว่าเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการเต็มวัน

การนับวันละทิ้งหน้าที่ในกรณีที่มีวันหยุดราชการอยู่ในช่วงกลางของเวลา ต้องนับวันหยุดราชการนั้น เป็นวันละทิ้งหน้าที่ติดต่อในคราวเดียวกันด้วย แต่ถ้าวันหยุดราชการอยู่ก่อนเวลาเริ่มละทิ้งหน้าที่ หรืออยู่ถัดเวลาสิ้นสุดที่ละทิ้งหน้าที่ ไม่นับวันหยุดราชการนั้นเป็นวันละทิ้งหน้าที่ราชการ

๒. โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร พิจารณาเช่นเดียวกับที่กล่าวแล้วในลักษณะที่ ๑

โดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาจากพฤติการณ์ในการละทิ้งหน้าที่ว่า มีเจตนาหรือจงใจฝ่าฝืนระเบียบของทางราชการเกี่ยวกับการหยุดราชการหรือการลาหรือไม่

การลาออกกับการละทิ้งหน้าที่

ลูกจ้างที่ไม่ประสงค์จะรับราชการต่อไป มีสิทธิขอลาออกจากราชการได้ตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานครและบุคลากรกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๔๗ (๓) และข้อ ๔๘ แห่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยต้องยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน และเมื่อได้รับอนุญาตให้ลาออกแล้วจึงจะออกจากราชการได้

ลูกจ้างที่หยุดราชการไปแล้ว จึงส่งหรือยื่นหนังสือลาออกต่อผู้บังคับบัญชาในภายหลัง โดยไม่ไปปฏิบัติราชการ หรือยื่นหนังสือลาออกแล้วก็หยุดราชการไปประกอบอาชีพอื่นทันที โดยยังไม่ได้รับอนุญาตให้ลาออกและไม่ได้รับอนุญาตให้ลาตามระเบียบว่าด้วยการลา พฤติการณ์เข้าลักษณะเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ และถ้าเป็นเวลาติดต่อในคราวเดียวกันเกินกว่า ๑๕ วัน ก็เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

บทบัญญัติวินัยของลูกจ้างกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ข้อ ๑๙ (๙)

“ลูกจ้างต้องถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ”

ระเบียบ หมายถึง แบบแผนที่วางไว้เป็นแนวปฏิบัติหรือดำเนินการ หรือบรรดาข้อความที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ได้วางไว้โดยจะอาศัยอำนาจของกฎหมายหรือไม่ก็ได้ เพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติงานประจำ

แบบธรรมเนียมของทางราชการ หมายถึง แบบประเพณี แบบแผน แบบอย่างที่ได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาของทางราชการ ซึ่งอาจจะไม่มีกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ ๑๙ (๑๐)

“ลูกจ้างต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้

การละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

ข้อ ๑๙ (๑๐) วรรคหนึ่ง ความผิดฐานไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการหรือละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ

ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ หมายถึง ต้องอุทิศหรือสละเวลาทั้งหมดปฏิบัติราชการตามที่ทางราชการต้องการ รวมทั้งเวลานอกเหนือจากเวลาปฏิบัติราชการตามปกติในกรณีทางราชการมีงานเร่งด่วนที่จำเป็นจะต้องใช้ข้าราชการปฏิบัติงานนอกเวลา

ละทิ้งหน้าที่ราชการ หมายถึง ไม่อยู่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ซึ่งได้แก่ การไม่มายังสถานที่ราชการเพื่อปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือเพื่อให้ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานให้ปฏิบัติ รวมทั้งการมายังสถานที่ราชการแล้วไม่อยู่ปฏิบัติงาน

ทอดทิ้งหน้าที่ราชการ หมายถึง มาอยู่ในสถานที่ราชการแต่ไม่สนใจเอาเป็นธุระไม่เอาใจใส่ เช่น มาลงชื่อปฏิบัติงานแล้วและยังอยู่ในบริเวณที่ทำงาน แต่ไม่สนใจเอาเป็นธุระใช้เวลาในหมู่พนักงานในหน้าที่ของตนให้เรียบร้อยหรือเสร็จไปตามที่ควรจะทำ ปลอץให้งานค้างค้ำ

ข้อ ๑๙ (๑๐) วรรคสอง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงมี ๒ ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ ๑ ความผิดฐานละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการเกิดความเสียหาย

องค์ประกอบความผิดมี ๓ ประการ คือ

๑. เป็นการละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ

๒. โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร พิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป ว่าพฤติการณ์ของการละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการนั้น มีสาเหตุอย่างไร และเป็นสาเหตุที่มีเหตุผลความจำเป็นถึงขนาดที่จะต้องกระทำผิดหรือไม่ เหตุผลเกี่ยวกับเรื่องธุระส่วนตัวโดยปกติแล้วไม่อาจรบกวนได้

๓. เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หมายถึง ได้มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ราชการอย่างร้ายแรงและความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลโดยตรงมาจากเหตุที่ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการนั้น

ลักษณะที่ ๒ ความผิดฐานละทิ้งหน้าที่ราชการเป็นเวลานาน

องค์ประกอบความผิดมี ๒ ประการ คือ

๑. ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลายาวเกินกว่า ๑๕ วัน

หมายถึง การละทิ้งหน้าที่ราชการต่อเนื่องโดยไม่ได้มาหรือไม่ได้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการเลยเป็นเวลายาวเกินกว่า ๑๕ วัน เช่น ตั้งแต่ ๑๖ วันขึ้นไป

การมาลงชื่อลงเวลาเพื่อที่จะให้เป็นหลักฐานว่า ได้มาปฏิบัติราชการและละทิ้งหน้าที่ไปโดยไม่ได้ปฏิบัติราชการเลยทั้งวัน ถือได้ว่าเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการเต็มวัน

การนับวันละทิ้งหน้าที่ในกรณีที่มีวันหยุดราชการอยู่ในช่วงกลางของเวลา ต้องนับวันหยุดราชการนั้น เป็นวันละทิ้งหน้าที่ติดต่อกันในคราวเดียวกันด้วย แต่ถ้าวันหยุดราชการอยู่ก่อนเวลาเริ่มละทิ้งหน้าที่ หรืออยู่ถัดเวลาสิ้นสุดที่ละทิ้งหน้าที่ ไม่นับวันหยุดราชการนั้นเป็นวันละทิ้งหน้าที่ราชการ

๒. โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร พิจารณาเช่นเดียวกับที่กล่าวแล้วในลักษณะที่ ๑

โดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาจากพฤติการณ์ในการละทิ้งหน้าที่ว่า มีเจตนาหรือจงใจฝ่าฝืนระเบียบของทางราชการเกี่ยวกับการหยุดราชการหรือการลาหรือไม่

การลาออกก็กับการละทิ้งหน้าที่

ลูกจ้างที่ไม่ประสงค์จะรับราชการต่อไป มีสิทธิขอลาออกจากราชการได้ตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานครและบุคลากรกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๔๗ (๓) และข้อ ๔๘ แห่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยต้องยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่งล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน และเมื่อได้รับอนุญาตให้ลาออกแล้วจึงจะออกจากราชการได้

ลูกจ้างที่หยุดราชการไปแล้ว จึงส่งหรือยื่นหนังสือลาออกต่อผู้บังคับบัญชาในภายหลัง โดยไม่ไปปฏิบัติราชการ หรือยื่นหนังสือลาออกแล้วก็หยุดราชการไปประกอบอาชีพอื่นทันที โดยยังไม่ได้รับอนุญาตให้ลาออกและไม่ได้รับอนุญาตให้ลาตามระเบียบว่าด้วยการลา พฤติการณ์เข้าลักษณะเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ และถ้าเป็นเวลาติดต่อกันในคราวเดียวกันเกินกว่า ๑๕ วัน ก็เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

บทบัญญัติวินัยของลูกจ้างกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ข้อ ๑๙ (๑๑)

“ลูกจ้างต้องสุภาพเรียบร้อย ไม่แสดงความกระต้างกระเตื่องต่อผู้บังคับบัญชา รักษาความสามัคคีระหว่างลูกจ้าง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่ราชการ”

บทบัญญัตินี้ กำหนดให้ลูกจ้างกรุงเทพมหานครปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา และลูกจ้างด้วยกัน ดังนี้

ประการแรก กำหนดให้ลูกจ้างกรุงเทพมหานคร สุภาพเรียบร้อยต่อลูกจ้างด้วยกัน และผู้ร่วมปฏิบัติราชการ การสุภาพเรียบร้อยต่อกันจะเป็นการนำไปสู่ความสงบเรียบร้อย การร่วมมือร่วมใจและประสานงานอย่างดี ซึ่งจะเป็นผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

คำว่า “สุภาพเรียบร้อย” หมายถึง การแสดงออกทางกิริยาหรือวาจาในลักษณะอ่อนโยนละมุนละม่อม รวมทั้งใช้กิริยาวาจาที่ไม่หยาบคายและเหมาะสมแก่บุคคลและสถานที่ด้วย

การที่จะพิจารณาว่าการกระทำของลูกจ้างผู้ใดสุภาพเรียบร้อยหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาถึงข้อเท็จจริงตามพฤติการณ์ สถานการณ์ และลักษณะในการติดต่อกับลูกจ้างด้วยกันนั้นเป็นกรณี ๆ ไป

ประการที่สอง กำหนดให้ลูกจ้างเคารพต่อผู้บังคับบัญชา ไม่แสดงกิริยาแข็งข้อหรือไม่อ่อนน้อมต่อผู้บังคับบัญชา

ประการที่สาม กำหนดให้ลูกจ้างรักษาความสามัคคีระหว่างลูกจ้างด้วยกัน และผู้ร่วมปฏิบัติราชการ ความสามัคคีเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลไปถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของบรรดาลูกจ้าง หากลูกจ้างในแต่ละหน่วยงานมีความสมัครสมานสามัคคี ร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นอย่างดี กิจกรรมทั้งหลายก็จะลุล่วงสำเร็จไปได้ด้วยดี ในทางตรงข้ามกัน หากลูกจ้างซึ่งอยู่ร่วมหน่วยงานเดียวกันไม่สามัคคีกัน ก็จะทำให้ขาดการประสานงานที่ดี ขาดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะทำให้ราชการส่วนนั้นขาดประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นผลเสียหายแก่ราชการโดยส่วนรวม

ประการที่สี่ กำหนดให้ลูกจ้างช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่ราชการ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการสำเร็จเรียบร้อย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๑๙ (๑๒)

“ลูกจ้างต้องสุภาพเรียบร้อย ต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรมและให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้มาติดต่อในราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตนโดยไม่ชักช้า ห้ามดูหมิ่นเหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงราษฎร

การดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงราษฎร เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

วินัยที่กำหนดให้ลูกจ้างกรุงเทพมหานครปฏิบัติตามข้อนี้ แยกได้เป็น ๒ ประการ คือ

ประการแรก ต้องสุภาพเรียบร้อยต่อประชาชนผู้มาติดต่อในราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

ประการที่ ๒ ต้องต้อนรับประชาชนผู้มาติดต่อในราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

ประการที่ ๓ ต้องให้ความสะดวกแก่ประชาชนผู้มาติดต่อในราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

ประการที่ ๔ ต้องให้เป็นธรรมแก่ประชาชนผู้มาติดต่อในราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตน โดยให้บริการประชาชนทุกคนที่มาติดต่ออย่างเสมอหน้ากัน

ประการที่ ๕ ต้องให้ความสงเคราะห์ คือ ช่วยเหลือเท่าที่จะพึงกระทำได้แก่ประชาชนผู้มาติดต่อในราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตนโดยไม่ชักช้า

ประการที่ ๖ ต้องไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงประชาชน

ลูกจ้างกรุงเทพมหานครทุกคนมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติในการบริการแก่ประชาชนผู้มาติดต่อราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตนในลักษณะที่สุภาพเรียบร้อย ต้องรับให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรมและให้ความสงเคราะห์ ซึ่งจะต้องดำเนินการดังกล่าวโดยไม่ชักช้าหรือโยกโย้

อย่างไรก็ดี การกระทำที่เข้าลักษณะดังกล่าวข้างต้น จะเป็นการผิดวินัยก็ต่อเมื่อเป็นการปฏิบัติต่อประชาชนผู้มาติดต่อราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตน หากปฏิบัติต่อประชาชนอื่นที่ไม่ใช่ผู้มาติดต่อราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตน ก็ไม่เป็นความผิดวินัยตามที่กล่าวข้างต้น

การกระทำผิดวินัยฐานไม่สุภาพเรียบร้อย ไม่ต้อนรับ ไม่ให้ความสะดวก ไม่ให้ความเป็นธรรมหรือไม่ให้ความสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้มาติดต่อในราชการอันเกี่ยวกับหน้าที่ของตนตามข้อ ๑๙ (๑๒) วรรคแรกนี้ เป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรง แต่ถ้าการกระทำผิดดังกล่าวนี้ได้กระทำไปในลักษณะดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงประชาชนผู้มาติดต่อราชการแล้ว ก็เป็นการผิดวินัยอย่างร้ายแรงตาม ข้อ ๑๙ (๑๒) วรรคสอง

ข้อ ๑๙ (๑๒) วรรคสอง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

องค์ประกอบความผิดมี ๔ ประการ คือ

๑. มีการดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงประชาชน

ดูหมิ่น หมายถึง ดูถูก เหยียดหยาม ทำให้อับอายเป็นที่เกลียดชังของประชาชน
เหยียดหยาม หมายถึง ดูหมิ่น

กดขี่ หมายถึง ข่มให้อยู่ในอำนาจตน ให้อำนาจบังคับเอา แสดงอำนาจเอา

ข่มเหง หมายถึง ใช้กำลังรังแก แกล้งทำความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

๒. ต้องเป็นการกระทำในฐานะที่เป็นลูกจ้างกรุงเทพมหานคร หมายถึง กระทำโดยแสดงตนว่าเป็นลูกจ้างกรุงเทพมหานคร หรือเป็นการกระทำที่ประชาชนรู้สึกว่าเป็นการกระทำของลูกจ้างกรุงเทพมหานคร เช่น กระทำในขณะที่แต่งเครื่องแบบลูกจ้าง หรือกระทำโดยผู้ซึ่งประชาชนทั่วไปรู้จักดีว่าเป็นลูกจ้างกรุงเทพมหานคร

๓. เป็นการกระทำที่มีผลเสียกระทบถึงภาพพจน์ส่วนรวมของลูกจ้างกรุงเทพมหานครหรือทางราชการ หมายถึง เป็นการกระทำที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความรังเกียจหรือชิงชังบรรดาลูกจ้างกรุงเทพมหานครหรือหน่วยงานของกรุงเทพมหานครเป็นส่วนรวม

๔. เป็นการกระทำโดยมีเจตนาโดยตรง หมายถึง ให้คำนึงถึงเจตนาที่แท้จริงในการกระทำนั้นด้วย เช่น การกระทำโดยเจตนาติดต่อประชาชนส่วนรวมแต่เป็นผลกระทบบังการกล่าวดูหมิ่น เหยียดหยามประชาชนบางคน ยังไม่เข้าองค์ประกอบข้อนี้

บทบัญญัติวินัยของลูกจ้างกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ข้อ ๑๙ (๑๓)

“ลูกจ้างต้องไม่กระทำการ หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์ อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน”

องค์ประกอบความผิด มี ๒ ประการ คือ

๑. กระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์

หมายถึง ต้องเป็นเรื่องการหาประโยชน์โดยกระทำด้วยตนเอง หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำ

๒. อาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

ข้อนี้แยกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

(๑) อาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม

กล่าวคือ มีทางที่ลูกจ้างผู้นั้นอาจจะปฏิบัติหน้าที่ราชการของตนโดยไม่เที่ยงธรรมหรือโดยลำเอียงเข้าข้างตนเอง หรือเข้าข้างคนที่ตนยอมให้หาประโยชน์ หรือมีทางที่จะปฏิบัติต่อกรณีของผู้อื่นโดยไม่เท่าเทียมกันกับที่ปฏิบัติต่อกรณีของตนหรือของผู้ที่ตนยอมให้หาผลประโยชน์ได้ ทั้งนี้ แม้จะยังไม่มีการกระทำที่เสียความเที่ยงธรรมเกิดขึ้น เพียงมีทางที่อาจเกิดกรณีที่ทำให้เสียความเที่ยงธรรมได้ ก็ต้องห้ามแล้ว

การที่จะพิจารณาว่าการกระทำอย่างใดเป็นการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือไม่ นั้น จะต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งที่ลูกจ้างผู้นั้นดำรงอยู่ว่าจะมีทางที่อาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมดังกล่าวได้หรือไม่ หากมีทางที่อาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมได้ ก็ต้องห้ามตามข้อ ๑๙ (๑๓)

(๒) อาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

คำว่า “เกียรติศักดิ์” พจนานุกรมให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ฐานะที่ได้รับการสรรเสริญ

การที่จะพิจารณาว่าการกระทำอย่างใดเป็นการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงตำแหน่งหน้าที่ราชการที่ผู้นั้นดำรงอยู่ว่า อยู่ในฐานะที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญหรือเป็นที่นับถือของประชาชนเพียงใด

พึงสังเกตว่า ข้อ ๑๙ (๑๓) ใช้คำว่า “ตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน” ฉะนั้น การที่จะพิจารณาว่าการกระทำอย่างไรของลูกจ้างผู้ใดเป็นการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือไม่ จึงต้องพิจารณาลักษณะของตำแหน่งหน้าที่ที่ลูกจ้างผู้นั้นดำรงอยู่เป็น

/- กรณี ๆ ไป...

กรณี ๆ ไป การกระทำอย่างเดียวกัน ลูกจ้างผู้ดำรงตำแหน่งอย่างหนึ่งกระทำ อาจเป็นความผิดวินัยตามข้อนี้ก็ได้ แต่ถ้าลูกจ้างผู้ดำรงตำแหน่งอีกอย่างหนึ่งกระทำ อาจไม่เป็นความผิดวินัยตามข้อนี้ก็ได้อีก

อนึ่ง การที่จะพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือไม่ นอกจากจะต้องคำนึงถึงตำแหน่งหน้าที่ของลูกจ้างผู้นั้นว่าอยู่ในฐานะที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญหรือเป็นที่นับถือของประชาชนทั่วไปเพียงใดแล้ว ควรจะได้คำนึงถึงความรู้สึกของประชาชนหรือสังคม หรือทางราชการ ว่ามีความรังเกียจเหยียดหยาม คุณถูกคุณคลนต่อผู้กระทำการนั้น ๆ เพียงใดหรือไม่ด้วย ถ้าประชาชน หรือสังคม หรือทางราชการ มีความรู้สึกดังกล่าว ก็ถือว่าเป็นการกระทำอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ ถ้าประชาชน หรือสังคม หรือทางราชการ ไม่รู้สึกเช่นนั้นก็ไม่เป็นการกระทำอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

การกระทำผิดวินัยฐานกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ซึ่งเป็นความผิดตามข้อ ๑๙ (๑๓) นี้ ก็เป็นการกระทำซึ่งอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่ว ตามข้อ ๑๙ (๑๖) ด้วย ซึ่งอาจเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงก็ได้แล้วแต่กรณี ส่วนการกระทำการอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการที่ไม่ใช่เป็นการหาผลประโยชน์ จะไม่เป็นความผิด ตามข้อ ๑๙ (๑๓) แต่เป็นความผิด ตามข้อ ๑๙ (๑๖)

ตัวอย่าง

ลูกจ้างสตรีไปหารายได้พิเศษนอกเวลาราชการด้วยการไปเป็นหญิงบริการอาบอบนวด แม้จะไม่ปรากฏว่าเป็นการผิดกฎหมาย แต่ในความรู้สึกของสังคมพึงเห็นได้ว่ารู้สึกรังเกียจ เป็นการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นความผิดตามข้อ ๑๙ (๑๓)

กล่าวโดยสรุป การกระทำที่จะเป็นความผิด ตามข้อ ๑๙ (๑๓) จะต้องเป็นการกระทำที่เข้าองค์ประกอบครบทั้งสองประการ กล่าวคือ ได้กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์และการหาผลประโยชน์นั้นอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม หรืออาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน หากการกระทำใดไม่เข้าองค์ประกอบครบทั้งสองประการดังกล่าว กรณีก็หาเป็นความผิดตามข้อ ๑๙ (๑๓) นี้ไม่ ส่วนจะเป็นความผิดตามข้ออื่นหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป

บทบัญญัติวินัยของลูกจ้างกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

ข้อ ๑๙ (๑๔)

“ลูกจ้างต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท”

การพิจารณาว่าตำแหน่งใด มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันกับตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นราย ๆ ไป ว่าตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น เช่น กรรมการผู้อำนวยการ หรือผู้อำนวยการ มีลักษณะงานและหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันกับกรรมการผู้จัดการหรือไม่ ถ้าคล้ายคลึงกันก็ย่อมต้องห้าม และที่บัญญัติเช่นนี้ก็เพื่อเป็นการป้องกันการหลีกเลี่ยงกฎหมายด้วยการใช้ชื่อให้ผิดเพี้ยนหรือแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง แต่ลักษณะงานและหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน

การเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท หรือเป็นผู้มีหุ้นส่วนโดยมิได้เข้าไปจัดการงานในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน ไม่เป็นการต้องห้ามตามข้อ ๑๙ (๑๔) นี้

ตัวแทนประกันชีวิตของบริษัท ไม่มีเงินเดือนประจำ ได้รับเพียงบำเหน็จคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ในการหาประกันชีวิต ไม่มีความผูกพันกับบริษัทในฐานะนายจ้างและลูกจ้าง มีหน้าที่ชักชวนแนะนำประชาชนเข้าทำประกันชีวิตกับบริษัท และให้บริการแก่ผู้เอาประกันตามสมควร ตัวแทนประกันชีวิตซึ่งมีลักษณะดังกล่าว ไม่ใช่ตำแหน่งที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกับผู้จัดการ ไม่ต้องห้ามตามข้อ ๑๙ (๑๔)

ข้อ ๑๙ (๑๕)

“ลูกจ้างต้องไม่เป็นกรรมการพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง”

การวางตนเป็นกลางทางการเมืองนั้น หมายถึงเฉพาะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและในการปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเท่านั้น ที่ให้ลูกจ้างกรุงเทพมหานครวางตนเป็นกลาง เช่น ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการจะอำนวยความสะดวกให้แก่พรรคการเมืองใดเป็นพิเศษกว่าพรรคการเมืองอื่นหรือกว่าบุคคลทั่วไปไม่ได้ หรือจะชักชวนให้ประชาชนสนับสนุนพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งโดยเฉพาะก็ทำไม่ได้ ส่วนในทางส่วนตัว จะนิยมหรือเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดก็ได้ คงห้ามแต่การเป็นกรรมการพรรคการเมือง และเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง